

De rol van gemeenten bij afpakken:

In het Artikel 19-overleg is afgesproken dat het integraal afpakken van crimineel of illegaal verkregen vermogen verder wordt versterkt en verbreed. Het integraal afpakken wordt daarmee een structureel onderdeel van de aanpak van ondermijnende criminaliteit. Dit wordt vormgegeven via maatwerk per regio, in samenwerking met OM, politie, Belastingdienst, bijzondere opsporingsdiensten en het lokaal bestuur. Integraal afpakken wil zeggen dat gezamenlijk bekeken wordt in een case welke mogelijkheden elke partner heeft om een crimineel financieel te treffen. Dit kan gaan met strafrechtelijke, fiscale en bestuurlijke maatregelen. In deze factsheet komt met name de rol van de gemeenten¹ hierbij aan de orde.

- Gemeenten kunnen onterecht verkregen bijstandsuitkeringen terugvorderen bijvoorbeeld beslagleggen op goederen.
- Gemeenten kunnen onterecht verkregen gemeentelijke subsidies terugvorderen (dit vraagt ook dat bij de subsidieverlening wordt aangegeven wat de gronden kunnen zijn om een subsidie terug te vorderen)
- Gemeenten kunnen dwangsommen opleggen. Het opleggen van een last onder dwangsom is naast de last onder bestuursdwang een instrument om tot herstel van een met de wet strijdige situatie te komen of herhaling van een overtreding van de wet te voorkomen. Aan de overtreder wordt door het bestuursorgaan de verplichting opgelegd om een geldsom te betalen, tenzij binnen de gestelde termijn wordt voldaan aan de in de beschikking opgenomen last (artikel 5:32 Awb). Deze last houdt in dat de overtreder de illegale situatie in overeenstemming met de wet dient te brengen of een verdere overtreding achterwege dient te laten. Voor de dwangsom geldt een maximum bedrag waarboven geen dwangsom meer wordt verbeurd. Er bestaan drie mogelijkheden: 1. de dwangsom kan ineens worden verbeurd, 2. een bedrag per tijdseenheid waarin de last niet is uitgevoerd en 3. een bedrag per overtreding van de last. Een voorbeeld van de mogelijkheid zoals genoemd bij 2: gesteld wordt dat binnen twee weken een illegaal bouwwerk afgebroken dient te worden (de last). Gebeurt dit niet, dan dient per dag na die twee weken dat het bouwwerk niet wordt afgebroken/in stand blijft, een bedrag van bijvoorbeeld 200 euro (met een maximum van in totaal 5.000 euro) te worden betaald.
- Gemeenten kunnen panden (huizen, bedrijfspanden) onteigenen op grond van artikel 77 Onteigeningswet voor een gebouw als bedoeld in artikel 14 Woningwet, in geval van handhaving van de openbare orde of overtreding van artikel 2 of 3 Opiumwet. Hierbij geldt dat onteigening mogelijk is indien de uitoefening van de bevoegdheden, bedoeld in artikel 14 Woningwet, geen uitzicht heeft geboden op een duurzaam herstel van de openbare orde rond dat gebouw die is verstoord door gedragingen in dat gebouw, dan wel het duurzaam achterwege blijven van een overtreding van artikel 2 of 3 van de Opiumwet in dat gebouw.
- De Wet Bijzondere maatregelen grootstedelijke problematiek biedt gemeenten met ernstige problemen onder andere de mogelijkheid om malafide huiseigenaren nog strenger aan te

¹ Bedoeld wordt het bevoegd gezag. In voorkomende situaties betreft dit de burgemeester, een wethouder, of het college.

pakken door gemakkelijker panden te kunnen sluiten en het beheer daarvan over te kunnen nemen. Belangrijke ontwikkelingen zijn de uitbreiding van artikel 77 Onteigeningswet en toevoeging van artikel 97 aan de Woningwet. Tevens is artikel 14 Woningwet hierbij van belang.

- Gemeentelijke ambtenaren komen regelmatig bij mensen “achter de voordeur”. Zij kunnen een signaalfunctie vervullen voor onterecht verkregen vermogen zoals dure schilderijen, auto’s en dergelijk die niet in overeenstemming zijn met het salaris/uitkering dat iemand krijgt.
- Gemeenten kunnen vergunningen om een bedrijf uit te oefenen op een bepaalde locatie intrekken.